

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " " het antwoord

N A D R U K V E R B O D E N !

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst moet ik U, krachtens de mij gegeven voorschriften, erop wijzen dat de Orde en haar sprekers niet is onfeilbaar noch alwetend. Wij kunnen, krachtens ons bestaan, helaas nog niet doordringen tot in alle waarheden die in het Al verborgen zijn en moeten deze beperking dus voor U openlijk erkennen, opdat U in staat zult zijn U zelfstandig een oordeel te vormen omtrent het al of niet acceptabel zijn van hetgeen wij U voorleggen. En na deze inleiding mag ik dan met U gaan behandelen het eerste onderwerp van deze avond. Ik zou willen gaan spreken over MODERNE CULTUUR EN MYSTIEK, dit in verband met de thans lopende reeks waarbij de geestelijke bewustwording wordt beschouwd tegen de achtergrond van sociale en economische omstandigheden. De moderne wereld doet zich kennen door een steeds groter wordende hang naar mystieke belevenissen. Degenen die dat niet geloven, kunnen zich de moeite getroosten om eens rond zich te kijken en waar te nemen hoeveel esoterische, pseudo-esoterische groepen er bestaan buiten de normale kerken, die ook elk hun mystieke beleving kennen. Echter is ons ook bekend, dat er tijden zijn geweest dat men juist deze mystiek verworpen heeft. Zeker, dan zijn er enkele grote figuren in een tijd nog, die de mystiek zelf beleven en weten weer te geven, maar de belangstelling daarvoor is betrekkelijk gering. Wat is kentekenend voor de zoeker naar het mystieke beleven? Wel, een mens heeft een werkelijk redelijk en voldoende bestaan, maar hij is één schakel in een grote ketting, één klein radertje in de grote machinerie van economie en cultuur. Z'n denken wordt hem voorgelegd en hij voelt zich eigenlijk als een niets, als een niemand. De wonderen die vroeger de wereld nog wel verbaasden, zijn langzaam maar zeker verdwenen in deze tijd. Ook dat is begrijpelijk, want, waar de techniek het wonder verklaart, is het geen wonder meer. Wanneer iemand een middel vindt om een totnogtoe onherstelbare zieke plotseling te genezen en daar een technische publicatie over geeft, dan vindt men dit heel normaal. Wanneer morgen in de krant staat dat er een raket naar de maan gaat, dan schudt de moderne mens z'n hoofd en zegt: "tjonge, tjonge, tjonge, wat ze al kunnen", en hij neemt het aan. Maar toch verlangt hij naar het wonder, hij zoekt dit wonder op vele wijzen; hij tracht zich te projecteren in andere tijden en andere belevenissen: wanneer hij leest, naar een theater gaat, kortom wanneer hij z'n ontspanning zoekt. Ook dat echter is voor velen niet voldoende. Want mogen wij dan de uiterlijke beleving hebben, de meeste mensen zijn niet primitief genoeg meer om volledig op te gaan in hetgeen hun wordt voorgeschoteld; zij willen zelf iets zijn en iets betekenen. En hiermede krijgen wij dan de hang naar het geheimzinnige, waarin de mens een dubbel leven voert. Hij ontmoet z'n God, van mens tot mens zou ik haast willen zeggen; hij wil binnendringen in het rijk der geheimen en als magiër beleven; hij omhult z'n leden met een fantastisch gewaad en noemt zich Grootmeester of mischien wel de Grootmogol en weet ik wat nog meer; voelt zich dan verheven boven het alledaagse en is in staat iets van zijn eigen persoonlijkheid uit te leven. Dat komt doordat deze mens in z'n normale dagelijkse bestaan geen voldoening vindt. De achtergrond van alle mystieke gebeurtenissen is het onbevredigd zijn van de mens die, juist door het mystieke, het onerkende, wil trachten te komen tot een nieuwe plaatsing van zijn eigen wezen in de wereld. Zolang de cultuur een middel vindt om zichzelf te verliezen, zal de hang naar mystiek niet zo erg groot zijn, dan zal men het niet zozeer in het geheimzinnige zoeken, dan is de persoonlijkheidsprojectie in hetgeen de maatschappij biedt aan kunst, aan mogelijkheden, voldoende. Maar hoe meer de mens de kunst verliest om zich één te denken met gefantaseerde figuren, door anderen voor hem opgebouwd, hoe meer hij behoefte krijgt om voor zichzelf een tweede en ander bestaan op te bouwen. Er is een tijd geweest dat - om een van de grootste en meest algemeen bekende mystieke gebeurtenissen te noemen - dat het opdragen van het misoffer door de katholieke kerk werd gezien als, nu ja, iets wat erbij hoorde, een soort sociale verplichting waarmee je tevens je zieleheil kon verzekeren. Het ontvangen van het avondmaal, of hoe heet het, communiceren, was dan ook in vele gevallen eerder een demonstratie dan een poging tot eenwording met het godde-

lijke, zoals dat dan door de mensen wordt geprojecteerd in de figuur van Jezus Christus. Wanneer we echter diezelfde kerk zien in deze tijd, dan valt ons op dat, naast de velen die haar verlaten, er anderen zijn die komen tot een zodanig intens innerlijk beleven, juist door een veelvuldig communiceren, dat zij hier één tweede bestaan in vinden, een geestelijk bestaan van hoge waarde, een geestelijk bestaan dat voortdurend en te allen tijde een tegenwicht vormt voor al wat de buitenwereld te dragen geeft of naar voren brengt. Ik zou dit met een kleine wijziging kunnen herhalen voor vergaderingen waar mensen samenkomen en spreken over geheimen en problemen, ik zou dit kunnen herhalen voor degenen die bijeenkomsten als deze bezoeken, kortom voor allen die op enigerlei wijze geïnteresseerd zijn in een mystiek beleven, in een zich hernieuwen in een andere sfeer. U zult begrijpen dat de culturele achtergrond, krachtens het voorgaande, hier van een zeer groot belang is. Nu zien wij in de geschiedenis der mensheid twee verschillende ontwikkelingsrichtingen die beide tot uiting komen uiteindelijk in de mystiek; de ene fase zou ik negatief, de andere positief willen noemen. En de negatieve kunnen wij o.a. zien in het oude Rome, wij kunnen het natuurlijk ook zien in de middeleeuwen, maar daarvan zal U misschien minder bekend zijn dan van Rome zelf. In Rome dan, zien wij een sterke tegenstelling tussen de klassen; de hogere klasse spot met de goden, zij filosofeert op volkomen atheïstische wijze en ziet in het leven alleen maar iets waarin je een prooi moet zoeken. Het leven is a.h.w. de vrucht die je plukken moet en verteren voordat het telaar is. Daarnaast de menigte die, ondanks de vele gaven van de rijken, toch altijd ontevreden zijn. Vandaag bloed en spelen, een circus vol gladiatoren, brood en wijn op 's rijkskosten en morgen... de goot, een Pretoriaan die je opzij gooit, een Senator die ondanks alle verbod, trots met z'n slede door de straten van Rome gaat. Draagstoelen, voorafgegaan door slaven, die eenvoudig de burgers die niet gaan willen, uit de weg ranselen. O ja, zelfs de lictoren (draggers) hadden vaak een meer actieve dan decoratieve taak. Hier is een innerlijke ontevredenheid, en juist de stimulans die het steeds weer zien van de weelde geeft, die het bijwonen van sommige kunststukken geven, want er zijn ook theaters, theaters waar de rijken voor het volk en hun vrienden voorstellingen doen geven door beroemde Joodse acteurs. Eigenaardig dat er veel Joden bij zijn bij die acteurs, meer dan men zegt, maar ze dragen altijd Romeinse namen; ze waren de grote kunstenaars van Rome over het algemeen, maar dat doet niet ter zake. Het is begrijpelijk dat men, nu men niet zich onttrekken kan aan het sociaal bestel, zelfs niet indien men rijk is, want men blijft laag van geboorte, geminacht en teruggewezen tot de grenzen des volks. Het is begrijpelijk dat men nu zoekt op een andere wijze daaraan te ontkomen. Men gaat tot de goden, men gaat tot de orakels, men zoekt openbaringen. Zoals in de moderne tijd in sommige gebieden, zien we ook in het Rome van de oude tijd een grote reeks van verschillende esoterische scholen, culten, godendiensten etc. De tweede en de positieve mogelijkheid is, dat de wereld zodanig gelijk wordt, dat er geen dingen meer zijn die je na zoudt willen streven. Het is wel aardig om te leven en je verlangt nog wel veel, maar het is geen werkelijke behoefte meer. Je zoudt eigenlijk iets anders willen dan de wereld waarin je leeft. Al datgene wat gezegd wordt, lijkt duizend maal gezegd; het wordt zo afgesleten, zo afgezaagd. Wanneer je een verklaring hoort van de een of van de ander, het klinkt allemaal gelijk. Een ogenblik is je aandacht geboeid en dan gooi je het weer ter zijde: "het interesseert me niet meer", en toch heb je iets nodig om te leven. In deze tijd ga je ook naar de mystiek zoeken, maar waar de ene partij in de negatieve zaak zocht naar mystiek als een persoonlijke verrijking, het persoonlijk beter worden door een wonder, zoekt de moderne wereld heel vaak in de eerste plaats een algemene bereiking daarin, men zoekt naar een wereldverheffing. En dat punt is wel zeer belangrijk. Men zoekt naar een wereldverheffing. Dan moeten we even kijken naar de cultuur van deze dagen. Een zekere eenvormigheid kan niet ontkend worden, het nieuwe zowel als het oude hebben eigenlijk geen waarde, alleen het oppervlakkige leeft nog sterk en vitaal voort, de rest van de culturele verschijnselen voert heel vaak slechts een kwijnend bestaan. O zeker, men volgt lezingen, men gaat naar musea, maar beleven doet men de dingen niet meer. Men loopt in een uurtje door een museum met 200-300 schilderijen en vindt dan eigenlijk dat men al genoeg heeft gedaan, want uiteindelijk, men heeft toch alle plaatjes gezien. Hoe zelden is er iemand die zich verzinkt in een schilderwerk? Hoe dikwijls gebeurt het dat iemand in overpijnzing gaat zitten voor een gebeeldhouwde kop? Men heeft er de tijd, of beter gezegd de belangstelling niet meer voor. Een vervlakking dus van het culturele peil. Het gaat er niet meer om of het werkelijk mooi is of dat het werkelijk iets te zeggen heeft, of het een inhoud heeft, wanneer het maar comfortabel is. Dat is geen veroordeling van Uw cultuur, die zal ook wel weer veranderen. Cultuur is het laagje vernis dat over het karakter der volkeren wordt uitgestreken, maar het is gelijktijdig ook datgene dat gestalte en vorm geeft aan de leefwijze der volkeren. En die cultuur van heden is oppervlakkig, vandaar dat de moderne mysticus gaat zoeken naar een nieuw geheim, een ander bestaan, een nieuw beleven.

Men doet dat soms door leringen aan te gaan hangen die pretenderen of werkelijk reëel U geleiden tot hoger bewustwording. Daarnaast echter bestaat een mystiek, juist in Uw tijd, die ons langs een filosofische weg brengt tot een vereniging van vele culturele verschijnselen met hogere waarde. En juist dit, deze individuele mystiek acht ik een van de grote producten van de huidige verhoudingen op de wereld. Uit de aard der zaak is deze mystiek niet geboren in het verre Oosten, daar is men er niet rijp voor, daar is men nog te oud. Ze heeft zich oorspronkelijk ontwikkeld in Europa, vooral in Duitsland en Frankrijk, daarna is ze de Oceaan overgestoken en heeft wat fris Iers bloed opgedaan en nu leeft ze in de grote steden van Amerika, de grote steden van Europa, in de wereld. En deze mystieke beschouwingen brengen ons onmiddellijk tegenover God en dat is het wonderlijke ervan. Ik zou U, voordat ik mijn kort en uit de aard der zaak evenzeer als hetgeen ik zozeer laak in de cultuur, oppervlakkige beschouwing ga besluiten, gaarne een klein staaltje geven van deze moderne beschouwing, van dit zoeken naar het goddelijke. Ik wil dit doen aan de hand van door mij opgevangen gedachte, zodat het beeld wat ik U geef inderdaad een korte tijd geleden op Uw eigen wereld werd geschapen in een mens die de mystieke eenheid van het Al in zichzelf trachtte te beleven. Alles wat we zien kan waan zijn, tenminste zoals wij het zien, want een tafel en een stoel en een muur zijn eigenlijk één warreling van electronen om atoomkernen, van moleculen die ook weer hun eigen werkzaamheid hebben. Dus eigenlijk verschil ik niet zoveel van deze dingen, want ik ben er ook in opgebouwd, ik besta uit dezelfde atomen die hier in die tafel zitten, en in mij razen dezelfde electronen, die daar tezamen met andere deeltjes als een stofje door de lucht dansen. Vreemd, in de kleinste delen ben ik gelijk met al wat er bestaat. Dan is er dus één grote gelijkheid, een gelijkheid die boven alle vorm en alle toestand uitgaat. Eigenlijk ben ik één met die dingen, alleen kan ik mij niet afzonderen. Maar waarom dan altijd het grote onbekende? Wat is dan het geheim van het leven, van God? Men zegt dat er een God is, maar wat voor een God en hoe? ~~Waarom~~ moeten we gaan om die God te vinden? Als ik, mens, uit atomen besta zou ik dan God niet kunnen noemen: het oppermachtig atoom? Dan zouden dus al deze dingen samen misschien één groot atoom uitmaken, een God als middelpunt en daaromheen de planeten of electronen die wij Zijn aartsengelen noemen; en de stofdeeltjes die spelen tussen de een en de ander, dat zijn wij. Ik wil die redenering niet helemaal met U vervolgen, aangezien ze betrekkelijk lang was, het was een meditatie van ruim een half uur en die kan ik U, gezien tijd en omstandigheden, hier niet voorleggen. Maar ze geeft een klein inzicht in de wijze waarop de moderne mens z'n mystieke beleving heeft en tracht te benaderen datgene wat voor hem het grote geheim, het wonderlijke is van alle dingen: het leven zelf. Hij doet dat technisch en dat is voor ons een reden om hier in dit betoog nog iets verder te gaan en te zeggen dat de uitwerking van een culturele ondergrond eerst kenbaar wordt in de filosofische achtergronden die ze voor het leven der komende geslachten kan scheppen; dat de wijze waarop de cultuur der wereld, inbegrijpende het totaal harer beschaving, zich uit en openbaart, beslissend is voor de wijze waarop de mens tegenover zijn God staat, ja zelfs beslissend is voor zijn Godsaanvaarding, want een mens zonder God bestaat er niet. Zelfs degenen die God loochenden in de grote revolutie, spraken over de godin der rede. En de Godloochenaars van Uw eigen tijd, och, ze hebben God van Zijn troon gegooid en Hem weer verheven tot God, door de techniek te stellen inplaats van het schepend principe. Geen mens zonder God, maar zijn benadering daarvan, zijn beleving daarvan is afhankelijk van de wereld waarin hij leeft, de wijze waarop het totaal der beschaving zich ontwikkelt. Er zijn andere landen op deze wereld die nog achterliggen bij U, landen die soms nog heel dicht liggen bij het beeld dat ik U van de Romeinen beschreven heb, landen die nu op het ogenblik worstelen om los te komen uit oude begrippen en hun gedachtengangen en filosofieën nog niet aan kunnen passen aan een nieuwe tijd en zo niet meer kunnen komen tot een harmonisch, mystiek beleven. Maar juist de volkeren die het stempel hebben gedrukt op alle beschaving dezer eeuw, beginnen een punt te bereiken waarbij zijzelve tot een beleving komen die buiten de rede ligt, door een redelijke benadering, gebaseerd op datgene wat tevens de grondslag uitmaakt van Uw hele cultuur, eigenlijk Uw hele wereld, Uw hele maatschappij. n.l. de techniek, de indelingen, de logische beredenering. En zo mogen we dan uit deze tijd één hartverheffende conclusie trekken: dat het zelfs de mens is gegeven om door de logica z'n God te benaderen; dat het de mens is gegeven om langs de weg van de stof te komen tot de hoogste krachten van de geest, dat hij door de wetten die de machine hem gedicteerd heeft, kan komen in een geestestoestand die alle techniek en alle stoffelijke waarden ver achter zich laat. De mysticus van deze tijd beleeft z'n God temidden van het gedreun der machines, het geraas der motoren. De mysticus van deze tijd is niet meer de stille kluisenaar; hij is de mens die midden in de wereldstad staat en toch een ogenblik zich afsluitende van al dit rumoer, z'n God beleeft, niet als iets tegengestelds aan z'n omgeving, maar als iets dat ook in die omgeving tot

uiting komt. Alle wereld zal eens tot een einde komen en wat dan de weg is die het bewustzijn zal gaan, weet niemand. Maar wel weten wij dat wij het dichtst komen bij het grote geheim van het leven, wanneer wij ons baseren op onze eigen tijd, wanneer wij in de stof bestaan. Onze tijd, ons leven en onze beschaving moeten de grondslag zijn. De oude wijsheid uit het Oosten heeft U niets te zeggen, tenzij ge ze kunt aanpassen aan Uw nieuwe tijd en Uw nieuwe gedachten. Kijk naar alle leren en leringen die gebaseerd zijn op de oude wijsheid. Wat brengt men U daaruit naar voren? de gelijkenis met de gedachtengang van deze tijd. De technische voorspelling, tienduizend jaar geleden reeds gedaan, men brengt U de wonderlijke openbaring, vóór Christus' tijd gegeven reeds van het atoomtijdperk enz. Het gewaad kan plechtig zijn, plechtig en exotisch, omkleed met vreemde woorden, maar wil men komen tot een bereiking, dan zien we steeds weer hetzelfde: baseren op het heden, baseren op de gebruiken en de gedachten van deze tijd, je baseren op een werkelijkheid. En zo zou ik besluitende, U nog willen zeggen: ware mystiek is beleving van Uw eigen werkelijkheid in het goddelijke. Dat is de enige wijsheid en daarom ook de beslissende factor. Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruijterstraat 41, D E N H A A G.
Bezoekt deze regelmatig en introduceer zoveel mogelijk vrienden en kennissen voorzover zij althans serieus van ons werk willen kennismaken.

Goeden avond vrienden,

Het tweede onderwerp is een onderwerp naar Uw eigen keuze. Ik zou graag van U horen wat dat zal zijn.

- x Voorz. Ik heb twee onderwerpen ter keuze, mag ik die misschien beide voorlezen?
- Gaat Uw gang.
- x Voorz. Het eerste onderwerp is: "de maatschappij-verhoudingen van het oude Atlantis", en het tweede onderwerp: de mystiek van Thomas à Kempis.
- Nou, Thomas à Kempis' mystiek te bekijken, dat zou eigenlijk wel erg passen in de huidige verhouding en de huidige cyclus, maar aan de andere kant die maatschappijverhouding in Atlantis vind ik ook wel erg interessant. Ik sta werkelijk op de weegschaal; laat ik maar beginnen te praten, dan kunnen we vanzelf zien waar we terecht komen. Nou, de maatschappijverhouding in het oude Atlantis als eerste punt van onze belangstelling, brengt uiteraard met zich mede het teruggrijpen naar een primitieve toestand, een primitieve vorm. Want een ware democratie die kan alleen bestaan in een wereld die ligt tussen twee beschavingen, nietwaar? Atlantis dan werd in het begin geregeerd door een priesterkaste, maar zoals U weet, de pastoor kan moeilijk te vuur en te zwaard uittrekken om de wereld te bekeren, zonder dat hij soldaten heeft. Ja, ik wil niet zeggen dat de pastoor dat doet, hoor, meestal doet hij dat zelfs niet en zeker niet te vuur en te zwaard, maar bij wijze van vergelijking. Nu is het begrijpelijk dat, wanneer een krijgsman een ander onder zich krijgt die vaak zwak is, dat hij een zekere goedge, beschermende minachting voor zo iemand heeft, en dus langzaam maar zeker de touwtjes in handen neemt. U weet wel, zo die geschiedenis van die burger-afgezant van een der grote staten die werd meegenomen dan, het was in de tijd van de Krimoorlog, om het kamp daar te beoordelen waar later die beroemde lichte brigade zou chargeren. Ook beroemd geworden door een gedicht, hoor. Het was eigenlijk een stommitieit, maar desalniettemin is het een grote heldendaad geworden. Zo zie je wat een dichter kan doen voor een mens. Nu werd die man daar naartoe gebracht en dat was de hoge Piet. Toen kwam hij daar aan en hij wilde daar kijken, toen stond daar een grote fusillier en die zei, zoals een echte soldaat dat doen kan: "Nou, komt U dan maar mee, dan zal ik wel op U letten", en tegen de ander zei hij: "je ziet, die civilisten hebben altijd een kindermeid nodig". Stelt U zich voor dat die verhouding op de duur zo werd. Een priester was een magiër, een belangrijk mens zolang hij in z'n tempel zat of met z'n bezwingen bezig was, maar daar buiten daar kon hij zich lang zo goed niet verdedigen als al die anderen, en over het algemeen had hij, als er een wild beest kwam of een vijand, geen tijd om zo magisch te zijn dat er niets gebeurde; daar moest de krijgsman aan te pas komen. Resultaat, dat de krijgerskaste dus al heel gauw eigenlijk dus in samenwerking met de priesterkaste regeerde. Dat bracht ook weer met zich mede dat er op den duur bij de priesters een zekere afhankelijkheid ontstond tegenover de krijgsmanskaste en zij - om te weten waar ze aan toe waren; je kunt beter met 1 man dan met 100 onderhandelen - besloten om één van de krijgers aan te wijzen als afstammeling der goden, als priesterkoning. En dan krijgen we de tijd der priesterkoningen, waaronder zeer grote zijn. Maar één vorst dat was schijnbaar een onmogelijkheid voor Atlantis. Al heel gauw kwamen er verschillende luidjes, stadhouders, die zich zo'n beetje gingen gedragen alsof zezelf koning waren en die bovendien voor de aar-

digheid wat slaven importeerden; dan hadden ze niet zo'n last met de werkkrachten. Het resultaat werd dat er een slavenkaste was, een kaste van burgers en daarboven, een nog steeds gezamenlijk regerende krijgsmansadel, erfelijke rangen in het leger, en priesters. Die priesterkoning die werd al heel gauw meer koning dan priester, want om priester te zijn moest je voortdurend in afzondering leven, studies maken, en daar had je geen tijd voor wanneer je tevens nog een leger moest commanderen, rechtspreken en wat dies meer zij. Zo komen wij dan tot sociale verhoudingen in Atlantis in de beginperiode, waarbij een overigens goedwillend leger met een goedwillende priesterkaste, regeert over kleine steden. Wat toen een stad heette, nou, het waren geen gehuchten van deze tijd en ik durf geen plaats te noemen uit angst iemand te beledigen, maar dat waren zo van die gemeenschappen van zeg 1200 - 1600 mensen in die periode. Toen er steden waren kwam er handel, ook een bekend verschijnsel. Toen er handel kwam kwamen er handelsheren. De handelsheren hadden iemand nodig die de goden, zowel als de priesters en de krijgslieden gunstig voor hun ondernemingen stemt. Er kwam een tweede priesterkaste bij, speciaal in de steden. Dit waren niet meer de witmagiërs, maar de zwartmagiërs. Toen heeft zich dan het volgende getoond, en dat blijft zeer lang gehandhaafd n.l. tot betrekkelijk dicht bij de ondergang van het Atlantis-rijk. Op den duur zijn er verschillende rijken die elkaar nu en dan beoorlogen, maar uiteindelijk tot een verbond komen, een soort UNO uit de oertijd als het ware. Alle vorsten komen op een bepaald eiland ^{samen}veens in de zeven jaar, brengen daar een offer, lezen van de gouden tafelen de wetten en zweren trouw hieraan en trouw en bijstand aan elkaar. Deze vorsten zijn heer en meester over leven en dood van al hunne onderdanen. Zij zijn anderzijds echter van die onderdanen afhankelijk voor leeftocht en voor de weelde waarmee ze zich omgeven. Zo zijn ze voor hun onderdanen dan over het algemeen betrekkelijk prettig en aangenaam en hun onderdrukking is vooral de onderdrukking van slavenvolkeren en degenen die zij door krijgstochten kunnen dwingen tot een soort leenhorigheid. De koopmansstand als de meest rijke, wordt door de vorsten bijna gelijkelijk aangeslagen als de krijgslieden, ofschoon de krijgsmanskaste zich afzonderlijk houdt van de koopman en zich daar boven acht, zijn zij toch qua stand bijna aan elkaar gelijk en gaan met elkaar om. Zij hebben dan hun lievelingen uit de lagere stand van het eigen volk, dat zijn de barden, de zangers, die niet behoren tot de priesterkaste noch een der andere kasten, maar door allen gelijkelijk worden geëerd. U zult begrijpen dat in een dergelijke maatschappij, juist de werking van de priesters een heel grote invloed kan hebben, omdat zij de eigenlijke bestuurders zijn en decreteren wat er gebeurt. Het resultaat is dan ook duidelijk kenbaar geworden: Atlantis is ondergegaan d.w.z. het grootste gedeelte; er bestaan nog wel kleine stukjes van: Spanje, Portugal, daar die zuidhoek in de buurt van Cadiz zo, daar liggen nog wel enige overblijfselen van het oude rijk. En wanneer we dan nog wat verder gaan kijken, dan vinden we ook b.v. nog Ierland en Zuid Engeland als kleine delen plus enkele andere eilanden die nog bestaan in de Oceaan, Atlantische Oceaan natuurlijk. Wanneer U mij vraagt: "hoe was deze achtergrond, gezien de grote ontwikkeling die vooral in deze dagen aan Atlantis wordt toegeschreven", dan kunnen wij dit zeggen: Zolang de witte priesters, dus de goedwillende priesters met hun grote magische kennis plus hun grotere ontwikkeling van, wat men tegenwoordig paranormale gaven noemt, maar wat vroeger voor de meeste mensen min of meer een normaal deel van hun bestaan was, en die waren bij hen dan, bij die priesters, zeer sterk ontwikkeld, regeerden door middel van een priesterkoning; zij waren de groten, de redders van het volk, doordat zij het volk opvoerden tot een steeds groter wordende bewustwording. Zij probeerden om de mensen te leren hoe de godheid zich uit in vele vormen, maar altijd weer één vorm kent, waardoor deze godheid in staat is alle leed en alle bitterheid van de wereld weg te nemen, wanneer zij daarover losbarst. U kunt daarvan, ofschoon het betrekkelijk ver weg is, bij de Hindoes nog een aardig staaltje vinden in de Indra die de bitterheid van het wereldgif dat over de wereld vloeit, opeet. Vandaar dat hij nog steeds er wat paars uitziet; het schijnt hem toch nog niet zo goed bekomen te zijn. Ik geloof dan ook dat men in vele gevallen de beschaving van Atlantis overschat. Zeker had Atlantis veel technische kennis die op het ogenblik verloren is gegaan. Daarvoor heeft men echter thans een andere, meer normale weg vaak gevonden om hetzelfde verschijnsel te veroorzaken of te bereiken. Atlantis in zijn laatste tijd was zelfs in vele gevallen zover teruggevallen door voortdurende oorlogen, dat een groot deel der bewoners leefde in een verbeterd stenen tijdperk, waarbij o.a. vuistbijlen e.d. en-gros werden aangemaakt in steengroeven en verkocht en verhandeld. Daar blijkt dus alweer dat hetgeen dat het langste blijft van elke beschaving, het handelsinstinct is. Dat schijnt een deeltje der cultuur te zijn dat niet uitroeibaar is. En zo komen we dan vanzelf tot een besluit van het eerste puntje van onze interesse, waar U natuurlijk dadelijk nog over kunt vragen, maar dan zou ik zeggen: doe dat bij de "vragenrubriek". Dan kan ik op het ogenblik verder gaan, want zoals ik zeg, de

gedachtengang van Thomas à Kempis trekt mij ook wel aan. Wij moeten niet vergeten, wanneer we van hem horen, dat hij wel een groot filosoof is, maar toch eerder een groot mysticus; dat zijn werken grotendeels trachten te zijn een schildering van belevingen in zijn eigen wezen en de toepassing daarvan op de buitenwereld. Van hem bestaan er b.v. enkele zeer mooie meditaties, waarin hij God aanspreekt op een simpele, eenvoudige wijze en in zichzelf een antwoord daarop verwerkt. Het eigenaardige is dat deze antwoorden in dezelfde tendens liggen, in dezelfde richting van denken als de vragen, en de moderne psycholoog zal ongetwijfeld beweren dat veel van hetgeen à Kempis op deze wijze verwierf, uiteindelijk niets anders is dan het onderbewustzijn dat in de hooggespannen toestand waarin hij kwam door meditatie, zich openbaarde als een secondaire, onafhankelijkheid die hij de naam "God" gaf. Soms ben ik geneigd om dat aan te nemen, aan de andere kant, veel van wat ik over hem heb gehoord, veel wat ik van hem heb gezien, overtuigt mij dat er in hem meer was, en ik geloof dan ook dat de kern van het probleem ligt in de wijze waarop men God verstaat en niet in de wijze waarop God spreekt. Men heeft eens gezegd: Wanneer God spreekt is Zijn stem stilte en de klank die wij horen, de echo die de stilte slaat in ons eigen wezen. Dat is een spreukje, mijne vrienden, dat, in enigszins gewijzigde vorm, ook een keer voorkomt in de beschouwing van à Kempis, van de Kempenaar mogen we wel zeggen; natuurlijk, het staat deftig als je zegt à Kempis, maar de Kempenaar is eigenlijk precies hetzelfde. Alle dingen die wij zoeken in onszelf bereiken wij zoals à Kempis zegt, nietwaar, dat God niets weigeren kan wat men Hem vraagt, omdat God in Zijn liefde alles vervult, maar dat de mens door zijn wensen, zijn onrechtvaardigheid aan zichzelf wreekt. Een beschouwing waar ik erg veel voor voel. Ik vind het per slot van rekening leuker dat mensen zelf hun neus stoten dan dat er iemand staat die ze zo nu en dan een opstopper geeft. En voor mijzelf geeft me dat ook wat meer hoop. Ja, per slot van rekening, we zijn geen van allen volmaakt, iets wat de denker ook opmerkt, want hij begint op een gegeven moment op te sommen wat de onvolmaaktheden van de mens zijn. Ik voor mij, ik zou het korter hebben gedaan, ik zou datgene opgesomd hebben waarin de mens volmaakt is: zelfbedrog, dat is het enige, dan ben je klaar. Maar hij doet het anders, en dan zegt hij erbij dat God, of beter gezegd in God dit alles wordt aangevuld. Dus daar komt een gedachte naar voren - nu ja, laat ik het even uitwerken, dat kan wel - die voor ons wel zeer interessant kan zijn. Wij zijn in ons wezen niet volmaakt, maar met God samen zijn wij een volledige volmaaktheid, omdat het goddelijke in ons wezen alles aanvult wat aan onszelfe bewust ontbreekt. Dan is er nog maar één ding: we gaan uit en we zoeken God. En wanneer we Hem gevonden hebben, dan zijn we natuurlijk niet meer deel van deze wereld. En aangezien de meeste mensen en geesten niet al te lang uit hun eigen wereld weg willen blijven - nou, ik denk dat het het spel der begeerte is: je moet terug zijn op de wereld om op tijd je kopje koffie te drinken of je moet wakker worden omdat dadelijk de krantenman komt of de groenteboer, of misschien wel omdat je anders ruzie krijgt met je vrouw of met je echtgenoot; dat komt allemaal voor - maar dat moment dat je kunt nemen, dan vindt je een toestand die à Kempis omschrijft als het ommanteld zijn door het vuur der serafijnen. Dat "serafijnen" dat is een rang die ze op aarde hebben toegekend, dat is zoiets als een ministersrang in utopia. Ik bedoel maar, het is een symbolische naam; het heeft met de werkelijkheid niets te maken, maar het omschrijft een wezen van een geestelijke toestand veel uitgebreider dan een mens onder een serafijn kan verstaan, een wezen dat de volmaaktheid benadert. En op het moment dat hij tot z'n God gaat, voelt hij in zichzelf deze toestand ontstaan, maar hij kan zichzelf daar niet mee verenigen want, denkt hij bij zichzelf: ik ben ik en God is God, ik ben opgeheven boven mijzelf tot in dat vuur, dat goddelijk vuur der serafijnen waardoor ik verheerlijkt en gelouterd ben. Nou, acceptabel is het wel, wanneer je uitgaat van het standpunt dat je niet steeds jezelf blijft, ongeacht in welke toestand je verkeert. En daar zou ik misschien met hem van mening kunnen verschillen soms, maar ja, hij heeft zelf ook andere beschouwingen gegeven die wat meer in mijn lijn liggen. Nu had ik zo gedacht, laat ik nu alleen deze paar voorbeeldjes er even uithalen, want willen we de hele man behandelen met alles wat erin zit, dan ga ik hier een cursus geven, en bovendien zou ik misschien last krijgen met broeder Franciscus omdat ik onder zijn duiven schiet. Die heeft dat als een deel van z'n cursus opgenomen, nietwaar, verhandelingen zo over Thomas à Kempis, van Aquino, in die tijd zo, die denkers, hè? Daar kan ik moeilijk tegenin gaan, ja ik bedoel, als je dat in rang gaat bekijken, dan sta ik op treedje 2 en hij op treedje 3. En nu zijn wij verdraagzaam, maar als hij onverdraagzaam was, zou hij mij zo een tik op m'n kop kunnen geven; dat kan ik niet riskeren. Dus ik heb juist deze gedachten er even uitgehaald als een aardig beeldje van wat er inzit en wat je eruit kunt halen. Ik zou willen zeggen, voor mij persoonlijk is de toestand zo: op het moment dat ik vergeten kan hoe ellendig klein en beperkt ik mijzelf zie, en gelijktijdig kan aan-

vaarden de grote eenheid met al het zijnde, nou, dan ben ik een serafijn, ik ben tot die toestand verheven. En hoe langer ik kan blijven, hoe meer ik kracht krijg die zo'n wezen ook bezit. Maar aangezien ik nog niet het besef heb om op die hoogte te blijven, is het niet goed dat ik die kracht krijg. Dat is weer de eeuwige rechtvaardigheid. Zolang ik geen bewustzijn heb dat hoog genoeg is om de verantwoording te dragen voor de krachten en machten die gekoppeld gaan met die bewustzijnsgraad, nou, dan krijg je weer eenvoudig een duwtje en daar sta je weer. Ja, per slot van rekening, dan voel je je wel eens niet prettig. Als ik U vertel, toen ik vroeger op aarde was, toen had ik best model kunnen staan als waarschuwingsbord voor een S-bocht. Dat is geen fraai figuur, ofschoon ongetwijfeld zeer nuttig. Maar wanneer ik bewust genoeg was geweest om geestelijk die volmaaktheid te zoeken, dan was ik het kwijt geweest, dan had ik dat niet gehad, maar omdat mijn wezen eigenlijk ook nog zo'n beetje zo'n S-bocht in het denken vertoonde, inplaats van de rechtlijnigheid die onmiddellijk tot God voert, was ik toch niet in staat om alle krachten daarbij, alle verantwoording daarmee gepaard gaande, te hanteren. En dus moest ik terug; niet omdat God mij terugstootte, maar omdat ik niet in staat was mijzelf te zien op deze plaats als een werkelijkheid. En ik geloof dat dat het grote probleem is van ons allemaal: wij willen graag hoger op, maar we zijn geneigd, wanneer we een ogenblik deze verheffing beleven, om te zeggen: ja, dat mag ik nu een ogenblik hebben, maar zodadelijk dan zit ik toch weer op aarde en dan heb ik het niet meer. En op het moment dat je dat denkt ben je het kwijt. Op het moment dat wij in staat zijn om God meer als een realiteit te zien, als een werkelijk deel waar we direct bij aansluiten, iets waar we bijhoren, iets waar we niet van gescheiden zijn door: ik ben toch die en die, en dat is God. Wanneer we dat kunnen, nou, dan geen S-bochten meer en wat dies meer zij; geen eksterogen meer, geen zere tenen, geen oorlog, niets meer dan vrede. Vrede en de kracht om de scheppende liefde Gods scheppend uit te dragen in datgene wat het bewustzijn nog niet bereikt heeft. Waarmee we helaas zijn gekomen van de filosofie en haar gedachten van Thomas à Kempis op die van Henri, maar desalniettemin geloof ik toch wel dat het even de moeite waard is om er over na te denken, want we weten wel dat we het niet kunnen, maar we kunnen het gaan leren. Tussen 2 hâkjes, voor degenen die het daar vraagt, ik ben het, maar ik probeer me fatsoenlijk te gedragen. Ja, het wordt hoe langer hoe lastiger. In het begin dan lachen ze me allemaal uit als ik kom zoals ik was; ik pas mezelf zoveel mogelijk aan, schep me een andere gestalte en nu geloven ze niet meer dat ik het ben. Ziet U dat daar dat probleem van daarnet in ligt uitgedrukt? Zoals het nu die mensen gaat, zich afvragen: "is dat nou..", zo gaat het ons wanneer wijzelf een ogenblik contact hebben met God, dan zeggen we: "zijn we dat nu wel? Het lijkt er niet op", bom. Dan zit je weer en dan begin je weer van voren afaan. Maar het feit dat je het soms al kunt bereiken, is de zekerheid dat je bij veel oefening uiteindelijk de sprong kunt maken en de eenheid bereiken, blijvend. En aangezien het ons daarom allemaal gaat, geloof ik niet dat we veel verder behoeven te praten, hè? Goeden avond.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan het correspondentie-adres van de Orde der Verdraagzamen, de Ruijterstraat 80, D E N H A A G.

U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE

Goeden avond vrienden,

VRAGENRUBRIEK. Persoonlijke vragen mogen niet gesteld worden, tenzij van algemeen belang, dus vorm die gesteld wordt, we behouden ons voor om die wel of niet te beantwoorden. Alle andere vragen, zover als we op het ogenblik de gegevens beschikbaar hebben. Gaat Uw gang.

- x De eerste spreker zei, dat de ware democratie pas kon bestaan tussen twee beschavingen in. Waarom? Is de democratie dan zelf geen beschavingsvorm?
- Nee, de democratie is een overgangsvorm. Kijkt U eens, in het begin, wanneer er een ontwikkeling is in een beschaving, in een cultuur, dan moet er een bescherming zijn, en het beschermend element zal zich voortdurend het recht voorbehouden om te dicteren wat er gebeurt. Een socialistische maatschappij is in zekere zin hetzelfde, het is een dictatuur des volks en is een tweede soort beschaving. Daar tussenin ligt de democratie die een ieder vrijlaat om precies te doen wat hijzelf wil en te laten wat hijzelf wil, hem slechts een minimum aan verplichtingen opleggende tegenover het geheel, zodat de gemeenschap als zodanig tenminste gehandhaafd kan blijven. U zult begrijpen, dat zolang er een beschaving nodig is, een democratie niet kan bestaan, want in deze tijd hebben degenen die leiding geven, de touwtjes in handen. Daarna krijgen we natuurlijk een periode waarin het volk, nu gekomen tot een zeker bewustzijn en een zekere welvaart, zich tegen de leiding gaat verzetten. En dit verzet tegen de leiding, dat brengt ons dan tot een zo groot mogelijke verbreking van wetten en

banden. Men probeert dus a.h.w. een ieder z'n eigen gang te laten gaan en: ieder voor zich en God voor ons allen. Dat klinkt misschien erg lelijk, maar dat is werkelijk een democratische leus, ieder van zich uit en voor zich levend en de gemeenschap als zodanig bestaat alleen omdat de individuen elkaar zo nu en dan nodig hebben. Maar daar moeten ze dan ook wat voor over hebben om gebruik te kunnen maken van de faciliteiten die een ander kan verschaffen enz. Dat gaat net zo lang tot degenen die het minst bevoordeeld zijn, in een dergelijke gemeenschap, zich als groep beginnen te richten tegen degenen die totnogtoe meer te bieden hadden. Dan krijgen we dus groepen tegenover enkelingen. De groepen winnen altijd. Dan krijgen we wat men zou kunnen noemen: een socialistische beschaving of cultuur, waarbij dus de regering gelijke rechten aan ieder tracht te waarborgen, aan ieder gelijke welvaart tracht te bezorgen, maar daarvoor wederom alle rechten van vrijheid van de enkeling langzaam moet gaan wegnemen. Dat klinkt misschien erg tragisch, maar hoe meer je verzorgd wilt zijn, hoe minder vrijheid de regering je kan laten, wil ze aan haar verplichtingen tegemoet kunnen komen. Dat gaat weer net zolang goed tot op een gegeven moment de massa hiermee geen genoeg neemt. Een socialistische beschaving n.l. die kan in ^{een} doorsnee milieu, zoals U op het ogenblik op aarde heeft, alleen zolang bestaan als een meerderheid, ten koste van een minderheid, vooruitgang boekt. Dat klinkt misschien erg somber, maar een algehele vooruitgang is onder een dergelijke beschaving onmogelijk. Waar echter degenen die van beneden af komen, natuurlijk verder willen blijven stijgen, zullen ze zich verzetten tegen het moment dat de rechtvaardigheid zegt: hier moet stilstand zijn, nu zijn allen gelijk. Het resultaat is, dat de regering dan weer grijpt naar de wapenen, over het algemeen het volk ook grijpt naar de wapenen en hieruit weer een soldateske hiërarchie naar voren komt, die over het algemeen weer een troon, althans een erfelijke regeringsvorm instelt. En dan komen we weer in de eerste vorm terecht, waarbij dus hetgeen allemaal teloor is gegaan, een vernietigende wanorde eerst met straffe hand in orde wordt gemaakt, waarna men bevoordeling krijgt van bepaalde groepen ten koste van anderen, op den duur weer het zoeken naar vrijheid, het omverwerpen van het dictatoriaal stelsel a.h.w., democratie, totdat de verschillen zo groot zijn geworden dat een gedeelte van het volk - en meestal het grootste gedeelte - dat niet meer kan aanvaarden: een verzet, een organisatie, en dan hebben we weer dezelfde cirkelgang. Daarom kunnen we terecht zeggen dat een waarlijk democratische periode altijd ligt tussen twee beschavingen en nooit een beschaving in zichzelf is, ze is het product van de ene vorm van culturele ontwikkeling en beschaving en is tevens de geboorte van een andere vorm. Maar opzichzelf is het géén vorm. Is dat voldoende?

x Ja, dank U.

x Hoe denkt de spreker over de mystiek van Jan Luyken? Geldt voor hem hetzelfde, wat de tweede spreker zei over Thomas à Kempis? Of zag hij zelf duidelijker het beeld van de eenwording met het goddelijke, zoals soms tot uiting schijnt te komen in zijn werkje "Jezus en de ziel"?

- Ja, daar zit een hele grote overeenkomst in, omdat ook Luyken uiteindelijk een mysticus is die specifiek christelijk denkt. Zijn hele denkwijze is gebaseerd op het christelijk denken en als zodanig is er dus al direct een verwantschap, want alle christelijke mystici lijken ongeveer op elkaar. Ik zou echter op willen merken dat, waar bij à Kempis de beleving wordt tot beschouwing en lering, bij Luyken eerder de beleving een feit wordt en wordt gemaakt tot een basis. à Kempis gaat uit van de beleving, Luyken streeft náár de beleving. En ik geloof dan ook dat we daarin een zeker verschil mogen erkennen. Voor iemand echter die deze mystici bestudeert, zou ik willen zeggen dat ze elkaar soms verbluffend kunnen aanvullen.

x Mag ik hier even op doorgaan? U zegt hij was een specifiek christelijk mysticus. Nu had ik wel eens gedacht dat hij gebruik maakte van de christelijke term, omdat hij in een tijd leefde..... (niet te verstaan door hoesten) wat we dan moesten doen. Ook al omdat de katholieke kerk later eerst erin twijfel over is geweest of hij misschien heilig verklaard zou kunnen worden, later tot de ontdekking kwam dat hij eigenlijk atheïst was.

- Ja, maar heiligverklaring betekent iets anders dan Christen zijn. Kijk eens, menig Christen kan niet heilig verklaard worden, omdat hij het Christendom verder doorvoert dan de kerk. (gelach) Dus dat heeft hier niets te zeggen, zou ik zo willen opmerken. Echter, U zegt: "hij is atheïst, omdat hij God in alles zoekt" maar hij gaat uit van het Vader-Zoon-principe; hij gebruikt niet alleen de terminologie, maar gaat zelve ook daarin op. En zolang hij zijn persoonlijke beleving heeft in deze vorm, zou ik dit willen beschrijven als christelijk. Uiteindelijk, Jezus leert ons ook, nietwaar, dat de Vader in ons is en door ons dus ons beschouwen, in alle dingen die we waarnemen en zien.

x Ja, dank U wel.

x De voorz. vraagt of er iets zou kunnen worden gezegd over een tekening, waar-

van de maakster graag een uitleg zou hebben wat de betekenis ervan is omdat zij het zelf niet weet.

- Ik zou het liever niet doen. We maken wd eens een enkele keer een uitzondering, maar ik geloof niet dat het op het ogenblik het moment is om dit te doen. Ik kan hoogstens er wel op wijzen dat getallen in een tekening altijd zin hebben en dat het dus aardig is om even te zien welke getalsverhoudingen er voorkomen.. Dat verder een kruis altijd een geloofs- en tevens offersymbool is, terwijl een bloem aan de voet van het kruis een opdracht geeft tot of een zin tot offeren, terwijl een bloem aan de top van het kruis b.v. geeft de volbrenging van een offer en daarmee de verheerlijking. In ieder geval kunt U misschien uit deze paar kleine richtlijnen die zeer algemeen zijn, toch reeds iets begrijpen. Dan wil ik verder nog een opmerking maken over achtergronden. Een kruis dat een donkere achtergrond heeft en alleen z'n eigen licht uitstraalt, geeft over het algemeen aan een bewustwordingsproces. Is het kruis daarentegen donker omwolkt en is de lijnvoering plus lichtverdeling daarachter zo, dat wij een landschapsvorm daarachter zien, dan hebben we eerder te maken met een offer, een offernoodzakelijkheid dan met een verlichtingsverschijnsel. Het kruis kan dus voor beide bestaan. Nou, ik geloof dat het zo wel voldoende is, en de rest die kunt U dan zelf misschien nog eens een keertje nagaan en anders bestaat er misschien nog wel eens de mogelijkheid om daar op in te gaan, maar op het ogenblik niet.
- x Zoudt U nog eens willen uitleggen, wat de Orde verstaat onder de woorden: God schiep de mens naar Zijn beeld en gelijkenis?
- Dat is een hele mooie vraag. God schiep de mens d.w.z. God heeft de mens voortgebracht, naar Zijn beeld en gelijkenis. Beeld, uiterlijk, gelijkenis ook tevens innerlijk. Vanuit de gedachtengang die wij volgen kunnen we dit zo uitdrukken: God is de Schepper en heeft de schepping voortgebracht. In Hem bestaat de gehele schepping. Zo kan in elke mens het totaal der schepping als bewustzijn bestaan en hem voeren tot een realisatie van het goddelijke zowel als van de totaliteit van zijn eigen wezen. Hierin is hij dus Gods gelijkenis. Hij is ook Gods beeld, want wanneer hij een volledig inzicht in zichzelf en in de wereld verworven heeft, dan is hij uiterlijk schepper, maar tevens ook onraakbaar, omdat de kracht die in hem leeft, hem absoluut onaantastbaar maakt voor al hetgeen wat er buiten hem nog zou kunnen bestaan. Hij is in zichzelf een afgerond geheel. Gods beeld, een Schepper die volmaakt is in Zijn schepping, zodat Hij in de schepping volledig onaantastbaar blijft en volgens ons wezen en weten ook daarbuiten onaantastbaar kan zijn. Wij nemen aan van de mens precies hetzelfde. Dan verder, brengt ons dit onmiddellijk tot het koninkrijk Gods, want als Jezus zegt: "het koninkrijk Gods is in U", dan bedoelt Hij hiermede al datgene waar God over heerst. Dat houdt dus in dat het totaal van het geschapene in ons op een of andere wijze aanwezig is, zonder dat wij ons daarvan bewust zijn. Wanneer wij echter in ons zoeken, zullen wij het koninkrijk Gods vinden. Ik baseer mij wederom op uitspraak van Jezus. Dan zullen wij dus het geschapene plus de Schepper vinden, die tezamen het koninkrijk Gods uitmaken. De mens is dus in zeer vele opzichten eigenlijk Gode gelijk; hij is niet God, maar als God. Er is één verschil echter tussen de Schepper en de mens. Wij weten niet of de Schepper ooit ontstaan is of geschapen is; wij willen zelfs soms aannemen dat dat niet het geval is, wij kunnen dat niet bewijzen noch overzien. Wat wij wél zeker weten is, dat de mens het product, het resultaat is van een wordingsgang, van een scheppingsproces, en als zodanig is de mens dus door God gemaakt, terwijl God, zover wij weten, uit zichzelf ontstaat of in zichzelf is. Hieruit zou ik dan willen concluderen dat wij moeten zien de geciteerde zin als: de mens uit God voortgekomen, werd door God begiftigd met al datgene wat in hem leeft. En zodra de mens zich dit bewust is, is hij een volledig beeld Gods en heeft hij de volledige gelijkenis met God gewonnen, ook in eigen ogen. Waar de Schepper echter Zijn werk ziet in voleinde vorm, is hij vanuit Gods standpunt reeds nu Gods beeld en gelijkenis. Ik hoop dat dit antwoord voldoende is.
- x Wanneer we uitgaan van het scheppingsverhaal in de bijbel, moeten we dan de Darwintheorie, dus dat de mens van de apen afstamt, volkomen als humbug beschouwen?
- Waarom? God was al 5 dagen aan het werk voordat hij aan het scheppen van de mens toekwam; toen had Hij de dieren al gemaakt. En nu staat er: "Hij nam de aarde", maar was dit alles niet aarde, waren de dieren ook niet aarde in die betekenis? Want aarde bestaat in de kabbalistische leer althans, als een element dat niet alleen aangeeft de grond, de klei, de leem, maar onder de betekenissen vaak van klei of leem verbergt het leven, dus ook het leven dier aarde dat opgebouwd is uit dezelfde bestanddelen. Ik geloof dus niet dat we de Darwintheorie geheel behoeven te verwerpen, ofschoon ik meen dat de laatste verbetering van de mutatieleer van Mendel toch enige wijziging van de oorspronkelijke theorie van Darwin noodzakelijk maakt. Dus, ik meen dat het voor een Christen aanvaardbaar is Darwin's theorie aan te hangen, op grond hiervan, dat de dagen in de bijbel genoemd, dagen Gods zijn en niet dagen der mensen. En een dag Gods kan wel zijn miljoenen jaren der mensen; dat kunnen wij niet nagaan. Het zijn dagen Gods d.w.z. God

wordt bewust, werkt, en rust: nacht. Daarna wordt Hij bewust, Hij werkt en Hij rust: nacht. En zo gaat dat verder. En dan zouden we dus kunnen zeggen dat hier regelmatig een ontwikkeling is, een snelle ontwikkeling, gevolgd door een rustpoze waarin het geschapene zichzelf stabiliseert - God grijpt niet in - dan grijpt God in het nu bevestigd geschapene opnieuw in en vormt daaruit het nieuwe. Dan geloof ik dat niemand bang behoeft te zijn een schisma te veroorzaken wanneer hij aanneemt dat z'n verre voorouders met lange, zijige staarten in de hoogste takken van de varenbomen rondsprongen. Dus ik geloof wel dat het acceptabel is.

- x Nog even doorgaande op wat U zopas zei. U haalde in verband hiermee aan de tekst, de uitspraak van Jezus: "het koninkrijk Gods is in U" en dat koninkrijk Gods omvat alles waarover God heerst, dus het heelal. Dus in ieder mens zou het heelal besloten liggen.
- Inderdaad. Dat heb ik tenminste getracht te zeggen. Het heelal is erin besloten, omdat de mens het kennende, in zich bewaart, en het in zich als een realiteit kan kennen, ofschoon het buiten hem niet aanwezig behoeft te zijn, zoals U op het ogenblik al die herinneringen als werkelijkheid weer kunt herbeleven door de herinnering, terwijl buiten U reeds geheel andere omstandigheden bestaan. U heeft dus dit moment in U behouden. Zo kunt U alle toestanden in Uzelf bevatten en behouden. Dat zou dus willen zeggen dat de maximum capaciteit van de geest tot herinnering behouden, is het totaal van het geschapene.
- x Dank U wel.
- x Het z.g. geheim der Etrusken, betrekking hebbende op de tot nu toe onleesbaarheid der gevonden lettertekens bij gebrek aan alfabet. Kunt U daar iets over zeggen?
- Nou, ik zou willen opmerken dat het geen zuiver alfabetisch schrift is, waar één teken over het algemeen staat voor één of zelfs voor een combinatie van lettergrepen. De vertaling zal op het ogenblik erg moeilijk zijn, omdat de Romeinen indertijd in een zeer ijverige bui praktisch alle dubbeltalige geschriften en zeer veel van de originele geschriften hebben vernield. Maar ik geloof toch wel dat men op den duur erin zal kunnen slagen een vergelijkende tekst te vinden, U weet wel zoals die bekende steen van rozette dat ook eens is geweest, waardoor men tot een ontcijfering kan komen. Ik vrees echter dat veel van de geschriften die bewaard zijn, niet zo belangrijk meer zijn als men zou denken, omdat de belangrijkste geschriften o.a. over de eigen gedachtengang, vooral religieuze gedachtengang van de Etrusken vernietigd zijn indertijd, omdat zij tegensteld waren aan het streven der Romeinen. Zoals U weet is daardoor juist de tegenstelling Rome-platteland tot stand gekomen. En wanneer U zich alleen de moeite getroost om na te gaan hoe vaak Rome zich tegen de boeren daarbuiten heeft verzet, dan kunt U wel nagaan dat die gespannen verhouding tot uiting moest komen in alles, zelfs tussen de goden, en vandaaruit die vernietiging. Maar om kort te gaan dus: het schrift is geen zuiver alfabetisch schrift; het is een schrift waarin een aantal lettergrepen mee begrepen worden, zodat we soms een teken voor een letter zien staan maar in een andere combinatie diezelfde letter voor een lettergreep zien staan. Wij zien dan verder dat bepaalde klanken wegvallen, dus niet worden uitgedrukt en hierdoor ontstaat inderdaad een schrift wat het wel eens moeilijk zou kunnen maken om precies te lezen wat er staat, zolang als je daar geen gebruiksaanwijzing bij hebt. Is dat voldoende zo?
- x Ja, dank U.
- x Het wederzien en herkennen van onze geliefden, hoe moeten wij ons dat hier voorstellen? Ook van vrienden en kennissen welke wij hier op aarde hebben gekend. Of bezitten wij dan niet het verlangen meer daarnaar doordat het totaal anders zal zijn dan hier ooit gedacht?
- Ik zou ongetwijfeld het medium een dienst bewijzen als ik zei: wendt U tot de brochure, maar ik zal zo vrij zijn om toch maar een antwoord te geven. Kijkt U eens, het weerzien is uiteindelijk gebaseerd op een innerlijke band, die innerlijke band kan zijn liefde of haat. Deze twee zijn n.l. zo sterk, deze twee verschijnselen van één kracht beter gezegd, zijn zo sterk, dat ze alles, maar dan ook alles overheersen en voortdurend in de mens of in de geest blijven voortbestaan. Wanneer een liefde bestaat, betekent dit dat men voortdurend zoekt naar degenen die men liefheeft en tracht datgene wat men heeft met degenen die men liefheeft te delen. Het resultaat is dan ook dat een geest die U is voorgegaan b.v. en U liefheeft, alles zal doen om U zo snel mogelijk weer bij zich te zien. Het resultaat: hij zal zich openbaren, in het begin zoveel mogelijk in de U bekende vorm, dus aannemende wederom de gestalte die hij op aarde had en zal zolang in die vorm bij U blijven, tot U in staat bent zijn ware wezen te zien in plaats van de uiterlijkheden die op aarde maar al te vaak een groot deel uitmaken van de persoonlijkheid. En dat geldt voor alle vrienden en bekenden evenzeer. Wanneer er echter mensen zijn die U hier aardig hebt gevonden, maar die voor Uw leven niets betekend hebben, dan vallen ze al heel snel uit Uw herinnering weg; U heeft geen behoefte meer om hen te zien en voelt dus ook hun afwezigheid niet als een gemis. Ik hoop dat het antwoord kort en krachtig is.

x Dank U wel.

x Is het voor een intelligentie moeilijk of zwaar naar de duistere aarde af te dalen, teneinde de mensen de waarheid te leren?

- Och, ongeveer zo moeilijk als voor U om naar het duistere Afrika te gaan. Zelfs hier op aarde daar horen wij de tom-toms die U bij de negers ook hoort, de signaal-trommels van de gedachte, die ook over het algemeen betrekkelijk eentonig zijn. Het is voor ons dus eerder een kwestie van aanpassen. Als je weet hoe je je aan kunt passen, dan kun je gemakkelijk naar de aarde terugkeren. Weet je dat niet en woon je eenmaal in een sfeer, dus ben je een bewustzijnstoestand die van die aarde verwijderd is, dan kan het betrekkelijk bezwaarlijk zijn. En wil men dan toch terugkeren, dan doe je hetzelfde wat iemand uit Europa doet die Afrika binnengaat, die huurt een gids. Dus dan ga je met helpers er naartoe die zorgen dat je niets overkomt; die je voortdurend vertellen hoe je je te gedragen hebt. Voor ons die regelmatig dit doen, is het betrekkelijk eenvoudig, omdat wij een systeem van werken hebben uitgevonden waardoor we betrekkelijk snel in de eerste plaats tot de aarde kunnen komen, in de tweede plaats zonder al te grote schade voor ons eigen wezen, behoudens een kleine kracht verliezen, terug kunnen keren naar onze eigen sfeer. En dat is wel een samenwerken van verschillende geesten, waarbij enkelen op deze aarde werkzaam zijn, terwijl de anderen een afscherming vormen, waardoor de arbeid ongestoord verricht kan worden. Ik wil hierbij opmerken dat er ook nog geesten zijn die zo na aan de aarde verwant zijn, dat ze in een sfeer leven zo duister als, of duisterder dan Uw aarde. Voor dezen is het over het algemeen eenvoudig om de aarde te bereiken, behalve voor degenen die in de diepste duisternis leven, want voor hen is Uw aarde te hel en te licht; ze worden verblind en teruggeslagen door het bewustzijn dat op Uw aarde reeds heerst en zullen eerst trapsgewijze moeten gewennen aan de vergroting van bewustzijn, voordat ze Uw aarde weer kunnen bereiken. Voldoende?

x Dank U wel, vriend.

x Acht U krankzinnigheid - manisch depressief - erfelijk?

- In vele gevallen wel. Manisch depressief is een mens die dus aanvallen krijgt van zwaarmoedigheid. En deze aanvallen van zwaarmoedigheid kunnen ook zoals U weet kunstmatig worden veroorzaakt door een bepaalde klierafscheiding te injecteren. Dat houdt dus in, dat bepaalde lichamelijke effecten verantwoordelijk kunnen worden geacht voor een deel der manisch depressieve uitingen der mensheid. Waar we nu ook weten dat de hormoon-evenwichten in de mens, in het menselijk lichaam, voor een groot gedeelte erfelijk worden overgeplant en door de werking der chromosomen en hun onderling evenwicht bepaald worden, kunnen wij dus ook zeggen dat manisch depressieve eigenschappen etc. erfelijk zijn. Dat houdt ook in dat krankzinnigheid erfelijk kan zijn in zoverre dit voortkomt uit afwijkingen. En afwijking b.v. van de schildklier kan in sommige gevallen wel degelijk wat U noemt krankzinnigheid veroorzaken. Hieruit kunt U dus concluderen dat krankzinnigheid erfelijk kan zijn. Ik wil er echter op wijzen dat er vele verschillende soorten van krankzinnigheid bestaan en ook voor het ontstaan van depressieve gedragslijn, een manisch depressieve gedragslijn zelfs, altijd nog weer een aantal aanleidingen aanwezig kan zijn. Het behoeft dus niet alleen lichamen te zijn en kan in sommige gevallen zuiver psychisch zijn. Is het een psychische kwestie echter, dan moeten we opmerken dat ze niet erfelijk is. Een psychische kwestie is een schok die in het gevormde weefsel, in het gevormde herinneringsstelsel, een zodanig sterk stempel heeft gelegd, dat hierdoor een bepaalde wereldreactie optreedt, reactie op de wereld, excuseert U mij. Is dit voldoende zo, of moet ik dat nog verder uitwerken?

x Dank U wel.

x Kunt U misschien iets zeggen over de vierde dimensie?

- Met alle genoegen. De vierde dimensie is de afmeting dus, die op aarde zich niet als afmeting voordoet en toch een intrinsiek deel uit moet maken van al hetgeen er op aarde bestaat. Dat bent U met mij eens, ja? Wij kunnen het het eenvoudigste zo uitdrukken, dat tijd een dimensie is, omdat tijd kan worden gezien als een lijn in de ruimte die echter niet in de lijnvoering op aarde bekend is, maar puntsgewijs wordt ervaren op aarde. Dat is de eenvoudigste uitlegging. En dat houdt in dat tijd dus een relatief verschijnsel is en qua afmeting zich op verschillende wijze uitdrukt in verschillende strata van leven. Tijdsverhoudingen en leven zijn nu weer bepalend voor de vormgeving en bewustwording van de mens, voor bepaalde processen die zich afspelen etc. En hierdoor kunnen we dan dus heel rustig aannemen dat de tijd die dimensie is, waarvan wij slechts een kleine doorsnede zien per moment in plaats van de totale ontwikkeling te overzien als lijn of als lijnfractie voor mijn part. Echter om redelijk te zijn, moeten we hierbij opmerken dat het benoemen van tijd -een beweging in de ruimte uiteindelijk, dat is tijd -een willekeurige aanduiding is van de 4e dimensie, waar meerdere lijnen bestaan die op aarde als zodanig niet worden ervaren. Wij kunnen komen tot een totaal van 7 dimensies en elk dier 3 dimensies liggende buiten het menselijke en buiten de tijd, zouden we evenzeer als 4e dimensie kunnen stellen. Geestelijk gezien is elk

overwinnen van de tijd, dus het losraken van de tijdsbeleving en het daarvoor verwerven van een inzicht in de tijd als geheel, is de diepte, de hoogte. En wanneer dan b.v. Paulus ook spreekt over 4 afmetingen en 4 dimensies in zijn zendbrieven, bedoelt hij dit: het komen buiten de cirkelgang der gebeurtenissen waarin men binnen de tijd gebonden blijft en het overzien van het geheel, waardoor een werkelijkheids-realisatie mogelijk wordt, die voor de mens althans nog niet bestaat. Zou ik meer moeten gaan zeggen over die 4e dimensie, dan zou ik mij genoopt voelen om hier te beginnen met de Platlandvergelijking, die U echter geloof ik op een andere wijze ook wel na kunt gaan. Laten we het zo stellen: een 4e dimensie zal in een 3 dimensionale wereld slechts kenbaar zijn als een voortdurend veranderend 3 dimensionaal verschijnsel. Ik geloof dat dat de beste uitdrukking is die ik geven kan. Is dat voldoende?

x Dank U.

x Heeft bij het ervaren van de 4e dimensie de werking van de pijnappelklier daarmee iets te maken?

- Neen, die ligt buiten het lichamelijke. De pijnappelklier kan wel werken in de mens op een zodanige wijze dat bepaalde paranormale vermogens verscherpt en sterker opgewekt worden. Dit heeft echter met andere dimensies niets te maken, dat heeft hoogstens te maken met een verhoging van bewustzijn, waardoor een vergroot deel van eigen tijd en eigen dimensionale ruimte overzien wordt in een voorstelling nog voortdurend gekoppeld aan de 3 dimensionale ruimte. Wanneer men daarboven komt, verliest men het bewustzijn en is geen realisatie meer mogelijk, wel een ervaring maar geen realisatie.

x Dank U.

x Voorz. Wij zijn aan het eind van de vragen, vriend.

- Zijn we aan het eind van de vragen? Wat denkt U, zou ik nog 5 minuten nemen?

x Voorz. Uitstekend.

- U zegt allemaal zo "ja", dat ik al geneigd ben om er tien van te maken, maar dat zal ik toch maar niet doen. Kijk eens, waarde vrienden, we hebben nu even gesproken n.l. over iets in dat laatste momentje, dat mijn eigen belangstelling en aandacht ook heeft gehad, n.l. de kwestie van dimensies. Wat is eigenlijk een dimensie wanneer we het goed bekijken? Dimensie is voor ons de begrenzing van een gebied van ons leven. Wat wij dimensies noemen zijn dus eigenlijk grenzen die gesteld zijn. En vandaaruit gaande, zullen voor ons alle dimensies, ook al zou er een oneindig aantal zijn - ik weet zelfs dat er iemand is geweest die is gekomen tot de conclusie dat er 81 dimensies moeten zijn, voor elke sfeer één dimensie. Ik ben het daar niet helemaal mee eens, maar goed, om aan te geven dat er een oneindig aantal dimensies zou kunnen zijn, - is het toch zo voor ons, dat al die dimensies in ons aanwezig moeten zijn. Wanneer wij dus willen leren om meer-dimensionaal te denken, zoals die jonge man daar achteraan - nu ja, jong, nu ja, laat ik hem vlijen - maar dan komt het dus eigenlijk hierop neer dat het ervaren in meer dimensies betekent je bewust worden van grenzen die voor je eigen wezen bestaan en je die grenzen voor jezelf erkent en die logisch toe te passen op alles wat je in je omgeving waarneemt. Het is n.l. zo, U ziet z.g. 3-dimensionaal denkt U. Dat is niet helemaal waar. U ontvangt twee dimensionale beelden op Uw netvlies, maar Uw ervaring plus de verschuiving van de 2 beelden t.o.v. elkaar en betrekkelijk kleine, maakt het U mogelijk een schatting te geven van het 3-dimensionale verschijnsel. U ziet dus 2-dimensionaal, maar U leert door ervaring, 3-dimensionaal a.h.w. te denken. En het aardigste voorbeeld daarvan kunt U zien in die oude stereo's. U heeft ze misschien wel eens gezien, van die lijntekeningetjes met een bril - vroeger waren het altijd groene en rode glaasjes; ik weet niet hoe het nu is - en daar kon je mee kijken en dan zag je diepte en dan zag je beelden. En dat kun je ook doen met foto's, 2 foto's die schoof je zo weg en dan kon je, als je daarnaar keek op een bepaald punt ineens de illusie krijgen dat je in het beeld kijkt. Die beelden werden niet 3-dimensionaal, maar het voorstellingsvermogen van de mens, door de ervaring van het gezichtsvermogen, gaf de illusie van 3 dimensies. Dat kunt U volgen, ja? Wanneer we nu over 4 dimensies spreken, dan is er dus uiteindelijk alleen sprake van een dimensie die wij met de ogen zeker niet meer waar kunnen nemen, omdat het geen verschuiving is van een 2-dimensionaal vlak, maar die wij ons ook niet voor kunnen stellen. Wanneer wij echter de 3e dimensie kunnen aanvoelen en interpreteren in onze waarneming, dan zou het mogelijk moeten zijn voor de mens, zoals het voor de geest is, om de 4e dimensie op een andere wijze aan te voelen en waar te nemen. En dat is een heel belangrijk punt, want de 4e dimensie, zoals U die noemt, is aansprakelijk voor zeer veel van de paranormale verschijnselen die men op aarde ziet. Telepathie b.v. is in zekere zin een werking van de 4e dimensie n.l. het tot raken brengen van twee 3-dimensionale vlakken, die in de 3-dimensionale wereld sterk van elkaar verwijderd zijn maar 4-dimensionaal elkaar raken. Ja, het is ingewikkeld om dat even zo kort te zeggen. Dat houdt in dat voor de mens ook lichamen een 4-dimensionaal ervaren op de duur mogelijk moet zijn, mits hij kan komen tot een voldoende ontwikkeling van zijn paranormale eigenschappen plus het juist trekken van de con-

clusies daaruit, zodat hij bij elke normale waarneming het z.g. paranormale element mede in het beeld interpreteren kan. Hij zal dan niet meer 3-dimensionaal maar 4-dimensionaal gaan zien, een totaal andere wereldwaardering krijgen en daardoor een geheel andere wereldbeleving. En dat is het grote punt. Wanneer wij 4-dimensionaal zouden kunnen leren denken als mens, dan zou deze mens die dat bereikt heeft, leven in de wereld van de geest en deze geïnterpreteerd zien in de wereld van de stof en ook daar zijn eigen wereld mede behouden. Bij de geest gaat het vaak zo, dat hij, winnende een geestelijke dimensie, verliest een stoffelijke dimensie en zo evenzeer 3-dimensionaal blijft. Dit is een verhoging na de overgang van sfeer zoals men dit noemt, maar het is geen werkelijke uitbreiding van bewustzijn. Zo zou men - alweer theoretisch - van dimensie tot dimensie kunnen wisselen en altijd een 3-dimensionaal wezen blijven. Dan krijgen we ook een eeuwige kringloop omdat er nooit een uitbreiding van ons bewustzijn komt maar slechts een wisseling. Wanneer we die hele cirkelgang hebben doorgemaakt en wij kunnen in één driedimensionaal vlak komen tot de realisatie van de daarop volgende dimensionale verhouding, leven we 4-dimensionaal. Dan zijn we voor onze eigen wereld geworden tot wonderdoeners, magiërs en paranormale wezens. Het was maar een klein aardigheidje. Ik hoop dat het interessant is. Is er iemand die er wat over te zeggen heeft zo gauw?

- x Is daar dan ook bij b.v. niet kunnende zwemmen en iemand in het water zien liggen, dat je dan ook de kracht bezit om over het water te lopen?
- O, dat kunt U 3-dimensionaal nog. Dat is een kwestie van beheersing van je eigen lichaamsfluks. In elk lichaam bestaat een totaal van elektrische werkingen, en deze werkingen kunnen zodanig polair gericht worden, dat ze gepolariseerd, de zwaartekracht van de aarde voor een groot gedeelte uitschakelen. Doordat men dan een sterk verminderd gewicht heeft, kan men zich over het water verplaatsen, mits men juist alle krachten weet af te schaffen, daar komt het opneer. Op ongeveer dezelfde wijze kun je b.v. ook door vuur wandelen zonder verbrand te worden enz. Dat is een kwestie van werken met je uitstraling. Maar het zou wel 4-dimensionaal handelen zijn wanneer ik door mijn bewustzijn van de 4-dimensionale mogelijkheid, op het moment dat die mens in het water ligt en dreigt te verzinken, het water daar doe verdwijnen voor het bewustzijn van die mens, waardoor hij reagerende als in de lucht, heel rustig inplaats van te verdrinken, door het water wegwandelt, ofwel zich plotseling op de kust verplaatst ziet. Dan wordt het wel 4-dimensionaal. Ja, daar zitten heel wat verschillen in, hoor; een ingewikkelde kwestie. Ik heb het nu maar even aangesneden, maar U begrijpt wel, als we daarover gaan praten, dan zijn we voorlopig niet klaar. Nou, heeft U de tijd tot een uur of 2, dan wil ik proberen om het U een beetje duidelijk te maken.
- x Maar zoudt U event. op een volgende Vrijdagavond op dit onderwerp terugwillen komen? want ik geloof dat het voor ons zeer interessant is om een dergelijke uitlegging aan te horen.
- Ja, de volgende maal kan het in ieder geval niet, want dan is ook de normale cyclus onderbroken en de avonden daarop zijn ik meen nog 3 of 4 lezingen die met het thans lopende onderwerp, dus achtergronden van de mens en de geestelijke bewustwording daarmee gekoppeld, daaraan gewijd. Maar U kunt het misschien wel eens als tweede onderwerp zelf stellen. En zou dat niet het geval zijn, dan kunnen we nog best eens een paar besprekingen daaraan gaan wijden ook, maar dan moet ik het eerst voorstellen aan, wat we zouden kunnen noemen, de raad van sprekers. Nou, vrienden, ik geloof dat ik het daarbij dan mag laten voor vandaag. Ik meen me duchtig gewerd te hebben en laat dus het slotwoord over, zoals gebruikelijk, aan de spreker die het z.g. "schone woord" vertolkt. Goeden avond.

ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5.20 op giro 517676 ten name van J. Rientjes, Havenkade 60, Scheveningen (telefoon: 554162), verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cents per nummer kost.

VAN ALLE REEDS VERSCHENEN NUMMERS HEBBEN WIJ NOG EXEMPLAREN IN VOORRAAD!

Goeden avond vrienden,

Wij zullen dan gaan besluiten met deze eindrubriek HET SCHONE WOORD, kort gebaseerd op ten hoogste 3 onderwerpen, door U te noemen.

- x SLEUTEL - VOLHARDING - ROZEN.
- Dank U zeer.

Men noemt de roos de koningin der bloemen, En wanneer haar weelde het land overzaait met kleur en geur, dan ziet men de rozen als een schat en weelde uit doornige struiken ontgroeid, zoals de doornen bloesem dragen. Maar slechts een korte tijd in het jaar bloeien de rozen; het gaat al heel gauw voorbij, en dan blijft er alleen een herinnering. En wil je wachten tot de rozen weer bloeien, dan moet je de stormen van de winter zowel als de zoele eerste wind van de lente over je weg laten gaan. Dan moet je wel volharden en veel volharding moet je bezitten wanneer je niet slechts wacht op de stoffelijke bloei van een bloem, maar wacht op het hernieuwd zich ontplooiën van geestelijke gaven en kracht. Zo kan men tot bewustwording komen. Wanneer men volharding genoeg bezit, wanneer men lang genoeg durft volhouden om een werkelijk ontbloeien van alle rozen te zien die uitmaken de waarheden des levens. Wie dit niet weet gaat de doornen voorbij. Maar wie kan zeggen: "ziet, deze struik is een rozenstruik", die heeft in de hand een sleutel tot volle rozenpracht in komende tijd. En zo zou ik dan Uw beelden kort samengevat willen uitdrukken in deze woorden:

Er is mij een sleutel gegeven,
Een sleutel van levende kracht,
Die heeft mij mijn streven en werken,
Mijn denken en zoeken gebracht.
Men heeft mij een sleutel gegeven
Tot 's levens rozentuin.
Al moet ik nu nog gaan,
Al strompelend over puin
Van menselijk geweld,
Met de sleutel die ik bij mij draag
Heb ik dag na dag geteld.
En zie, de rozen bloeien open
En brengen een verandering
In geur en kleur,
Zodat m'n hart zingt
Zoals ikzelve zing:
Roos, ontloken van bewustzijn,
Bloem, ontbloeid aan 's levens stam,
Gij zijt de kracht van onze Schepper
Die 't leven gaf, soms leven nam,
Gij zijt bewustzijn alle dagen,
Ontbloeit voor korten tijd,
Dan gaat gij heen, maar 'k weet,
Gij zult Uw vruchten dragen;
Ga rustig roos, blijf niet alleen.
Ik heb een sleutel voor de waarheid,
Een sleutel tot de grote kracht
Die U, o bloem van geest'lijk leven
Ook eens tot aanzijn heeft gebracht.

Want alle leven is steeds weer afscheid nemen van wat je dierbaar is; het is altijd weer de schoonheid zien verwelken en sterven. En wie niet begrijpt dat dit sterven is, het dragen van nieuwe vrucht, van groter schoonheid, zal lijden. Maar wie de sleutel der bewustwording bij zich draagt zal, volhardend in een ogenblikkelijke eenzaamheid, de grootste rijkdom zien die er in 's hemels rozentuin, of in het licht van de bewuste geest te vinden is.

En hiermee, mijne vrienden, neem ik afscheid van U en wens U allen nog een gezegende avond en een gezegende nachtrust. Goeden avond.

Van de band overgenomen
en g e s t e n c i l d
d o o r
J. R i e n t j e s
Type- en Copieerinrichting
HAVENKADE 60 - SCHEVENINGEN
Telefoon : 55 41 62